
"Dzieło Wita Stwosza wraca do dawnej świetności", Marian Słonecki, "Dziennik Zachodni", V, nr 105 (1945) : [recenzja]

Ochrona Zabytków 2/4 (8), 283-284

1949

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z PIŚMIENICTWA

PRZEGLĄD LITERATURY Z ZAKRESU
KONSERWATORSTWA
ZA I PÓŁROCZE 1949 R.

ARCHITEKTURA — Miesięcznik, 1949

Kazimierz Wejchert, Pułtusk
(Nr 4 (18), str. 98—101, ilustr.).

Omówienie założenia planu zagospodarowania przestrzennego, uwzględniającego również Stare Miasto na wyspie.

E. Wesółowski, O Stanisławie Witkiewiczu słów kilka (Nr 5/19, str. 147—148, il.). M. in. uwagi o stanie zachowania i niewłaściwej restauracji niektórych budynków St. Witkiewicza w Zakopanem.

E. Goldzamt, Znaczenie doświadczeń architektury radzieckiej dla socjalistycznej architektury polskiej (Nr 6, 7, 8 (20—22), str. 194—198, il.). Omówiono po kolei: etapy rozwoju, teorie i zasady architektury socjalistycznej, stosunek do artystycznej spuścizny, zagadnienie formy narodowej oraz rekonstrukcji starych miast stołecznych na przykładzie Moskwy. Autor zaznacza, że spuścizna artystyczna epok feudalnych jest tworem ludu, i z tego względu zasługuje w pełni na zachowanie. Jednakże nie przez nadszatkownictwo lecz przez przyswojenie zasad twórczości można wyrazić nowe treści społeczne. KC WKP(b) i R. K. L. Z. S. R. R. wypowiedziało się tak przeciw utrzymywaniu starych miast w stanie muzealnej mumifikacji i budowaniu jednocześnie miasta nowego obok — jak i przeciw burzeniu miast starych i stawianiu na ich miejscu nowych. Zasada winna być nie restauracja lecz rekonstrukcja, zachowanie wartości historycznych połączone z kardynalnym przeplanowaniem i dostosowaniem do potrzeb epoki współczesnej i przyszłej. Moskwa jest właśnie przykładem tej linii realistycznego postępowania. Nie ma tu granicy między miastem starym a nowym, lecz jest organiczne przenikanie.

BIULETYN HISTORII SZTUKI I KULTURY R. X 1948.

Stanisław Kaczmarczyk, Nysa — zabezpieczenie zabytków (zeszyt 2, str. 174—179, il.). Pożar w roku 1945

zniszczył gruntownie miasto. Ocalały wieże obronne, rokokowy kościół bożogrobców, barokowy kościół pojezuicki, kościół św. Dominika z XVIII w. i kościółek cmentarny z XVI w. Uszkodzeniu uległy: wspaniały hallowy kościół św. Jakuba z XV w., ratusz gotycki z wieżą, renesansowa „Stara Waga”. Konserwacja objęła: kościół św. Jakuba, kościół św. Barbary, pałac biskupi i kilka fasad domów mieszczańskich.

J. S. Jamroz, Kościół pofranciszkański w Zawichoście (zeszyt 5/4, str. 185—250, il.). Historia budowy, opis, zniszczenia wojenne, sprawozdanie z robót odkrywczych i konserwatorskich przeprowadzanych przez autora w latach 1945—49, oraz uzyskana na tej podstawie rekonstrukcja stanu z XIII w. z odkrytym lektorium tęczy.

Stefan Świszczowski, Sukienice na rynku krakowskim w epoce gotyku i renesansu (zeszyt 5/4, str. 285—304, il.).

Historia założenia i dziejów budowy z próbą odtworzenia faz pierwotnego wyglądu oraz ustalenia autorstwa.

Zdzisław W. Tomaszewski, Klasztor oo. karmelitów bosych w Lublinie — dawny zbór warowny (zeszyt 5/4, str. 510—520, il.). Pomiary obecnego kościoła św. Józefa z XVII w., wykazały i ustaliły, że był to pierwotnie zbór obronny, co ma ważne znaczenie dla historii naszej architektury fortecznej.

DZIENNIK ZACHODNI V.

Odbudowa zabytków stołicy (wywiad z konserwatorem m. st. Warszawy) Nr 54/1924 z dn. 4. II. 1949 r.). Inwestycje wyniosły ok. 170 milionów zł. Prace objęły ok. 60 obiektów na terenie Starego i Nowego Miasta. Nadto zainicjowano badania murów obronnych i poszukiwania archeologiczne na trasie W—Z. Program na rok 1949 przewiduje oprócz zabezpieczeń stałych, także podjęcie akcji zainteresowania instytucji społecznych budynkami zab. na Starym Mieście.

Marian Słonecki, Dzieło Wita Stwosza wraca do dawnej świetności. (Dodatek *Świat i Życie* nr 15 do nr 105 (1945)). Autor, kierownik wawelskiej

pracowni konserwacji zabytków przedkłada w bogato ilustrowanym artykule (fot. H. Makarewiczowej) poszczególne etapy restauracji Ołtarza Mariackiego Wita Stwosza, przy czym podkreśla jako zasadę: utrwalenie i zachowanie zabytku w postaci oryginalnej.

KWARTALNIK MUZEALNY pod redakcją Tadeusza Seweryna. Rocznik I (1948).

Tadeusz Seweryn. Osiedla zabytkowe w Polsce (zeszyt I—IV, str. 51—58). Omówienie stanu, potrzeb, typów i projektów muzeów na wolnym powietrzu (np. Wola Justowska, Bielany pod Warszawą, Szklarska Poręba) i Muzeum Kultur Ludowych, na tle historii rozwoju i realizacji idei skansenu.

ODRA. Tygodnik R. V.

Zbigniew Rewski, O odprusaczenie architektury Ziem Zachodnich (nr 7 (169) z dn. 6. III. 1949). Na ziemiach zachodnich spotykamy trzy typy architektury: 1) zabytkową monumentalną, 2) zabytkową mieszczańską i 3) pruską z drugiej połowy XIX w. i pocz. XX w., która majoryzuje poprzednie. Autor opowiada się za pełnym utrzymaniem architektury zabytkowej wszystkich ubiegłych epok i za planowym przeprojektowaniem tworców „prusackich“ ze względów estetycznych i wychowawczo-narodowych. To samo podnosi w stosunku do całości sylwety i panoramy miast i osiedli.

ODRODZENIE. Tygodnik R. VI.

Janusz Bogucki, Sprawa spuścizny kulturalnej (nr 25 (258) z dn. 19. VI. 1949). Obszerna recenzja nr 1—4 *Ochrony Zabytków* na tle uwag ogólnych o konserwatorstwie w przeszłości i jego aktualnych zadaniach w służbie nowego życia.

Norbert Szuman, Deportacja Ołtarza Mariackiego. Nr 26 (259) z dn. 26. VI. 1949. Historia grabieży bezcennego arcydzieła Wita Stwosza przez okupantów hitlerowskich z rewelacyjnymi szczegółami, jak planowanie „zabezpieczenia“ jeszcze w r. 1937, ustalenie odpowiedzialności poszczególnych osób itd. na podstawie materiałów Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce.

PRZEGLĄD ARTYSTYCZNY. Miesięcznik. R. IV.

Stanisław Janusiewicz, Sprawa gliwicka (Nr 1/57). O rzekomym odkryciu polichromii średniowiecznej w kaplicy kościoła WW. świętych w Gliwicach.

Obserwator. Trochę o konserwatorstwie (Nr 1 (57). O niektórych jaskrawych przykładach niszczenia zabytków w Krakowie z podkreśleniem potrzeby znalezienia odpowiedniego przeznaczenia dla budowli pałacowych i klasztornych.

Zbigniew Rewski, Jeszcze o konserwatorstwie. (Nr 5 (59). Polemika z artykułami Janusiewicza i Obserwatora w nr 1. Autor podkreśla, że rozwiązanie obecnego stanu rzeczy może przynieść tylko długodystansowa polityka podniesienia kultury artystycznej najszerszych mas ludności.

PROBLEMY IV. Miesięcznik. R. V.

Maria Bernhard, Sekrety pracowni konserwatorskiej (Nr 5 (50), str. 189—195, il.). O sposobie konserwacji zniszczonej przez okupanta ceramiki starożytnej w Pracowni Działu Sztuki Starożytnej Muzeum Narodowego w Warszawie.

PRZEGLĄD BUDOWLANY. Miesięcznik. Rok XXI.

Ark. Opieka nad zabytkami w Polsce (Nr 1/2, str. 46—47). Streszczenie artykułu prof. Linusa Birchlera w *Schweizerische Bauzeitung* Nr 49/48.

STOLICA. Tygodnik. R. IV.

Wanda Baccwiczówna, Odbudowany pałac Ostrogskich siedzibą Instytutu Fr. Chopina. (Nr 2 (915).

Projekt inż. M. Kuźmy konserwacji pałacu „na Tamce“ w Warszawie.

Krystyna Krzyżakowa, Teatr Wielki w odbudowie. (Nr 6 (117).

Wanda Baccwiczówna, Dom pracownika spółdzielczego w odbudowanym pałacu Radziwiłłów. (Nr 12 (125).

O rekonstrukcji pałacu przy ul. Białońskiej 14, wg proj. inż. Br. Zborowskiego.

Wanda Baccwiczówna, Odbudowa gmachu Obserwatorium Astronomicznego (Nr 14 (126).